

Karpacki Oddział Straży Granicznej

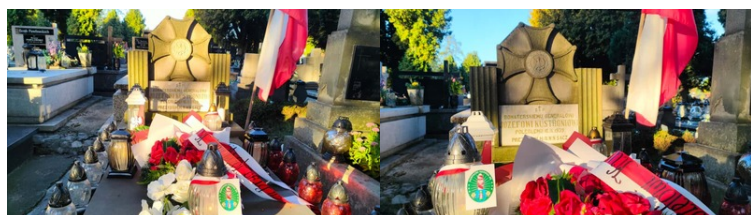
<https://karpacki.strazgraniczna.pl/ko/aktualnosci/67842,KaOSG-pamieta-o-bohaterach.html>
17.09.2025, 18:34

KaOSG pamięta o bohaterach

Joanna Nogal-Gromala
17.09.2025

Funkcjonariusze Karpackiego Oddziału Straży Granicznej im. 1 Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu kultywują pamięć o swoich poprzednikach, którzy zginęli walcząc o niepodległość Polski.

16 września 2025 roku w 86. rocznicę śmierci gen. Józefa Kustronia, na grobie generała, na Cmentarzu Komunalnym w Nowym Sączu zapalili symboliczny znicz, oddając tym samych hołd dowódcy 21. Dywizji Piechoty Górskiej, który zginął walcząc ramię w ramię ze swoimi żołnierzami.

GEN. JÓZEF KUSTROŃ

Urodził się 16 października 1892 r. w miejscowości Stryj, jednak dzieciństwo i młodość spędził w Nowym Sączu. Tutaj ukończył także gimnazjum i już w czasach szkoły był zaangażowany w działalność niepodległościową. Ukończył studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego a także na Akademii Handlowej w Krakowie.

I WOJNA ŚWIATOWA

W chwili wybuchu I wojny światowej Józef Kustroń miał zaledwie 22 lata. Po ukończeniu kursu oficerskiego, jako chorąży ochotniczo wstąpił do Legionów Polskich. Walczył o niepodległość Polski u boku Józefa Piłsudskiego. Ciężko ranny w walce z wojskami rosyjskimi w bitwie pod Mołotkowem. Po powrocie z leczenia szpitalnego walczył na Lubelszczyźnie i Wołyniu.

II RZECZPOSPOLITA

W II Rzeczypospolitej dowodził jednostkami w Białymstoku, Lesznie Wielkopolskim i Grudziądzu. Stopień generała brygady otrzymał 19 marca 1939 roku. W październiku 1935, gen. Józef Kustroń stanął na czele 21. Dywizji Piechoty Górskiej stacjonującej w Bielsku - Białej, w której skład wchodził m.in. 1 Pułk Strzelców Podhalańskich (pododdział Nowy Sącz). Podstawowym zadaniem, dowodzonej przez generała formacji było zabezpieczenie południowej granicy Polski.

OBROŃCY PRZEŁĘCZY JABŁONKOWSKIEJ - ŻOŁNIERZE I FUNKCJONARIUSZE SG

W nocy z 25 na 26 sierpnia 1939 roku, w miejscowości Mosty koło Jabłonkowa, żołnierze podlegli gen. Józefowi Kustroniowi wraz funkcjonariuszami Straży Granicznej, tocząc walki z niemieckim oddziałem dywersyjnym w obronie tunelu i stacji kolejowej w miejscowości Mosty, uniemożliwili zajęcie ważnego strategicznie miejsca. O wydarzeniach, które według części historyków były pierwszymi działaniami rozpoczynającymi II wojnę światową, przypomina tablica wmurowana w ścianę budynku dworca kolejowego w Mostach (Republika Czeska), poświęcona żołnierzom 4. Pułku Strzelców Podhalańskich i funkcjonariuszom Straży Granicznej.

Tablica upamiętniająca obrońców tunelu i stacji kolejowej na Przełęczy Jabłonkowskiej

II WOJNA ŚWIATOWA

Podczas kampanii wrześniowej 21. Dywizja Piechoty Górskiej pod dowództwem generała Józefa Kustronia, toczyła walki w rejonie Cieszyna. Cofając się, jej oddziały wielokrotnie ścierały się z niemieckimi dywersantami oraz oddziałami Wehrmachtu. Podczas krwawych walk o przeprawę przez Dunajec, Dywizja poniosła bolesne straty. Żołnierze przeprawili się przez San, jednak po nieudanej próbie zorganizowania obrony na linii rzeki, nastąpił dalszy odwrót. Od 14 września, żołnierze generała Kustronia walczyli w rejonie Lubaczowa. Dwa dni później, 21. Dywizja znalazła się w okrążeniu. Gen. Kustroń odrzucił propozycję ewakuacji i pozostał ze swoimi podopiecznymi. Pod komendą miał wówczas przeszło 200 żołnierzy.

Generał Józef Kustroń poległ z bronią w ręku, podczas próby przebicia niemieckiego pierścienia, w lesie między Koziejówką a Ułazowem. W chwili śmierci miał na piersi Srebrny Krzyż Virtuti Militari, przyznany za wojnę 1919 - 1920 roku. Został pochowany na polu bitwy. Jego zwłoki trzykrotnie ekshumowano, a w 1953 roku grób przeniesiono do Nowego Sącza.

Pośmiertnie odznaczony m.in. Krzyżem Złotym Orderu Wojennego Virtuti Militari i Krzyżem Kawalerskim Orderu Wojennego Virtuti Militari.

fot archiwalne: Narodowe Archiwum Cyfrowe

tablica: Śląski Oddział Straży Granicznej

gen. Józef Kustroń